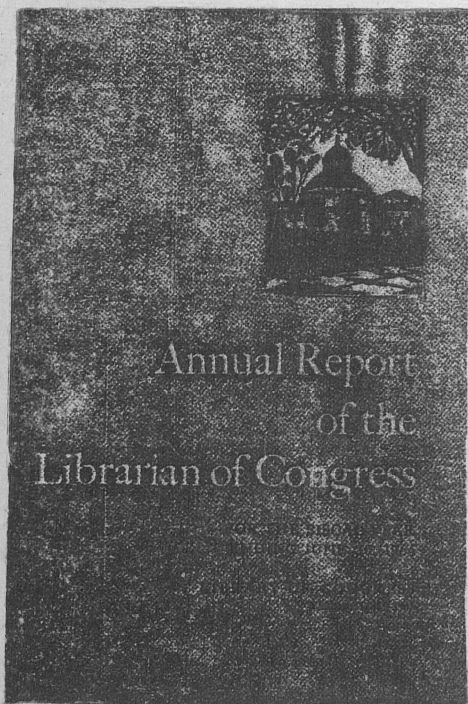

Az ismertetést BASSOLA ZOLTÁN készítette

A Kongresszusi Könyvtárnak az 1966. június 30-án zárult költségvetési évre vonatkozó beszámolójában mindekelőtt megtaláljuk a kongresszus könyvtári bizottsága tagjainak, a könyvtár mintegy 200 vezető tisztviselőjének, valamint külső tanácsadóinak, összekötő bizottságai tagjainak névjegyzékét, majd a könyvtár szervezeti felépítésének sémáját. A séma szerint a közvetlenül a könyvtár vezetőjének, illetve helyettesének hatáskörébe tartozó részlegeken (számvevőség, épülettervezési koordináció, személyzeti osztály, kiállítási osztály, kiadványi osztály stb.) kívül a könyvtár az alábbi hat fő részre tagozódik: igazgatási főosztály, szerzői jogi iroda, jogtudományi könyvtár, törvényhozási tájékoztatói osztály, feldolgozó főosztály, tájékoztatói főosztály.

^xAnnual Report of the Librarian of Congress for the fiscal year ending June 30, 1966. Library of Congress, Washington 1967. 204 p. Az 1946 óta megjelent beszámolók teljes sorozata megtalálható a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban, P 23 számon.

A beszámoló bevezetésében L. Quincy MUMFORD, a könyvtár vezetője összegezi az év főbb adatait, eseményeit.

Közli, hogy az állomány évi gyarapodása

1 555 000 tétel.

A teljes állomány így

54 289 000 tétel.

Ebben a számban benne foglaltatik:

13 767 000 kötet mű, illetve brosúra

28 118 000 kézirat

3 003 000 térkép

3 248 000 kötet zenemű

184 000 db lemez, hangszalag, illetve hangfal

1 783 000 negatív felvétel, fénykép és lemez

177 000 lenyomat és rajz

38 200 plakát

86 100 mozgófénykép-tekercs

12 300 mikrocsik

279 000 áttetsző mikrokártya

224 000 mikrofilm-tekercs és csik

155 000 tekercs mikrofilmre felvett hirlap

146 000 kötet hirlap.

A vakok könyvtárából:

1 038 000 kötet Braille-betűs mű

1 031 000 "beszélő" könyv

10 200 kötet mágneses szalagra felvett mű.

Az állományból helyben olvasásra 2 191 000 tétel került le a polcokról.

Bár a Kongresszusi Könyvtár nem kölcsönző könyvtár, összesen mégis 247 000 kötetet kölcsönzött ki (9 százalékos növekedés a múlt évihez viszonyítva). Ebből:

a Kongresszus használatára 91 200

a minisztériumok könyvtárainak 82 300

más könyvtáraknak világszerte 32 200

Ezenfelül a 32 regionális könyvtár útján 110 000 vak olvasó összesen 4 469 000 egységet vett ki.

A tájékoztatási főosztályhoz 882 000 megkeresés érkezett, ezek 43 százalékára telefonon, 17 százalékára levélben adták meg a választ.

Ezenkívül a törvényhozási tájékoztatási osztály 117 000 kérdésre válaszolt.

A kongresszus tagjai a többi osztálytól összesen 115 000 esetben kérétek felvilágosítást.

Körülbelül 19 000 könyvtár, cég és magánszemély összesen 63 214 000 nyomtatott katalóguscédulát vásárolt (3 százalékos gyarapodás).

A cédulák, kiadványok árából, a szerzői jogdíjakból a könyvtár összesen 6 530 000 dollárt utalt át az állampénztárba. Ez az összeg 1966. évi közvetlen költségvetési keretének majdnem egynegyedére rúg.

A Kongresszusi Könyvtár az 1965. évi felsőoktatási körvényben nyert meghatalmazás alapján elindította az un. National Program for Acquisitions and Cataloging (NPAC - Országos Szerzeményezési és Katalogizálási Program) végrehajtását, amelyet Shared Cataloging Program (Közös Katalogizálási Program) néven is emlegetnek. Ennek kettős a célkitűzése: egyrészt a tudományos szempontból értékesnek minősülő kurrens kiadványok beszerzése szerte a világon (ebben mintegy 90 amerikai könyvtár nyújt a Kongresszusi Könyvtárnak segítséget), másrészt a külföldi nemzeti bibliográfiák címlírásainak felhasználása a nyomtatott katalóguscédulák készítéséhez.¹

A szóban forgó évben megkezdték a Kongresszusi Könyvtár központi bibliográfiai apparátusának automatizálására kidolgozott program első három szakaszának végrehajtását, valamint egy vizsgálatorozatot annak a megállapítására, hogy milyen problémákkal és előnyökkel jár a géppel leolvasható katalógusadatok osztályozása egy ilyen program keretében.

Az automatizálás három előkészítő szakasza, amelyre a megbízást az United Aircraft Corporate Systems Center kapta, az alábbi teendőket foglalja magában:

1. a Kongresszusi Könyvtár által a gépesítésre alkalmasnak tartott bibliográfiai eljárások elemzése és az emberi munkára épülő jelenlegi rendszer felmérése;

2. annak a megállapítása, hogy normális állománygyarapodást, jobb szolgáltatásokat és az 1970-es évek nagyobb technikai lehetőségeit számításba véve milyen rendszerre lesz szükség;

3. a javasolt rendszer funkcionális leírása.

(Az automatizálás további szakaszai: 4. a gépi berendezési rendszer részletes leírása; 5. a rendszer megtervezése; 6. az új rendszer kivitelezése; 7. üzembe helyezése.)

A géppel leolvasható katalogizálás (Machine-Readable Cataloging, MARC) kísérleti munkája 16 könyvtár közreműködésével folyik. A Kongresszusi Könyvtár készíti elő és teszi át gépi leolvasásra alkalmas formába az adatokat. A

¹A program részleteiről lásd Bóday Pál cikkeit s a hozzá tartozó bibliográfiát (Könyvtári Figyelő 1967. 74-80. p.).

többi könyvtár a hetenként megkapott szalagokat és számítógép-programokat, amelyekkel saját jegyzékeit és katalóguscéduláit előállítja, felhasználás után további könyvtárak rendelkezésére bocsátja.

A Kongresszusi Könyvtár igazgatójának bevezetője után a hat fő részleg jelentése következik, az alábbi sorrendben: 1. feldolgozó főosztály, 2. törvényhozási tájékoztatási osztály, 3. tájékoztatási főosztály, 4. jogtudományi könyvtár 5. igazgatási főosztály, 6. szerzői jogi iroda.

A feldolgozó főosztály kiemelkedő teljesítményei:

1 600 000 kiadvány beszerzése India, Indonézia, Izrael, Nepál, Pakisztán és az Egyesült Arab Köztársaság területéről;

- gyermekirodalmi annotált katalóguscédula-szolgáltatás elindítása;

- az Union List of Serials in Libraries of the United States and Canada (Az Amerikai Egyesült Államok és Kanada Központi Folyóirat-Repertórium) összeállításának és szerkesztésének befejezése;

- az Anglo-American Cataloging Rules (Angol-Amerikai Katalógizálási Szabályzat) befejezése;

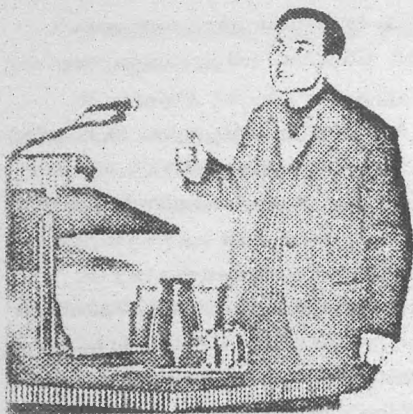
- 63 millió katalóguscédula eladása.

A törvényhozási tájékoztatási osztályt mai alakjában egy 1946. évi törvény hívta életre. Az elmúlt 20 év alatt a tisztviselői kar igénybevétele - a törvényhozás tagjai részéről hozzá intézett kérdéseket a tisztviselői létszámhoz viszonyítva - majdnem ötszörösére nőtt.

A tájékoztatási főosztálynak (Reference Department) 17 osztálya van: úrkutatás-technológiai, honvédelmi kutatási, vakokat és testi fogyatékoságban szenvedőket ellátó, általános tájékoztatási és bibliográfia, földrajzi és térkép-, Hispánia Alapítványi, kölcsönzési osztály, kéziratár, zeneműtár, Országos Természettudományi és Műszaki Tájékoztatási Központ, orientalisztikai osztály, nyomat- és fényképosztály, könyvritkaság-osztály, természettudományi és műszaki, folyóirat-, szláv és keleteurópai, raktári és olvasói osztály. Napi munkája mellett gyűjteményei gyarapításának és gondozásának kurrens és távlati tervezését végezte.

A jogtudományi könyvtár magának a Capitoliumnak az épületében működik. A Kongresszusi Könyvtárnak ez a részlege támogatja a legközvetlenebb módon a törvényhozók munkáját, a világ valamennyi országának jogi és politikai kérdéseire vonatkozó gyűjteményével és kiadványaival, valamint referenz-tevékenységével.

Az igazgatási főosztály Walt Whitman "Miracles" c. költeményének ezt a sorát idézi jelentése mottójaként: "minden köbhüvelyknyi tér csodaszámba

Andrej Voznyeszenszkij
mint vendégládó...

A jelentés 15 mellékletében (Appendix) az alapítványi iroda jelentését, továbbá a szerzeményezésre, a katalogizálásra, a könyvkötészet munkájára, a nyomtatott katalóguscédula-árusításra, a fénymásolásra, az olvasószolgálatra, a hangfelvevő laboratóriumra, a vakoknak nyújtott szolgáltatásokra, a könyvtár költségvetésére, a kláállításokra, a rendezvényekre vonatkozó adatokat olvashatjuk.

megy". Ezzel fejezi ki, hogy a könyvtár tervbe vett harmadik épületének elkészüléséig szinte leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik a szükséges férőhelyek előteremtése.

A szerzői jogi iroda beszámolója többek között a szerzői jogi törvény befejezés előtt álló reviziójának várható következményeivel foglalkozik.

...és Gregory Peck
mint konzultáns
a Kongresszusi Könyvtárban